

YEŞİL SOSYAL HİZMET

Öğr. Gör. Oğuzhan ÇAVUŞOĞLU

(Vize)

SOSYAL HİZMET NEDİR?

- Sosyal hizmet, 1890'lı yıllara kadar gönüllü çalışmalarla toplumun geneline göre dezavantajlı olarak nitelendirilen, çeşitli imkanlardan yoksun olan kişilere yardım edilmesiyle daha çok 'hayırseverlik' adı altında gerçekleştirilmiştir.
- 1890'lı yıllardan sonra ise daha bir bilimsel nitelik kazandırmak amacıyla çeşitli sosyal hizmet okullarının açılması, sosyal hizmetin bir meslek ve disiplin olma yolunda önemli ilerlemeler kaydetmesinde etkili olmuştur.
- Böylece, **gönüllük ve yardım temelli bir anlayıştan hak temelli bilimsel bir anlayışa** evrilen sosyal hizmet, bir meslek ve disiplin olarak toplum içerisinde **mikro düzeyde bireyin kendisine, mezo düzeyde bireyin ailesine ve sosyal çevresine, makro düzeyde ise toplumun geneline yönelik** var olan sorunların çözümlenmesine ve var olabilecek sorunların önlenmesine yönelik önleyici ve koruyucu müdahaleler gerçekleştirmektedir.

- Sosyal hizmet, ABD Sosyal Hizmet Eğitim Konseyi'nin (2001; Akt. Yolcuoğlu, 2014a: 13) tanımına gore:

“İnsan hakları ve sosyal adalet ilkelerini temel alan, sosyal değişmeyi destekleyen, insanların iyilik durumlarının geliştirilmesi için, insan ilişkilerinde sorun ozmeyi, gulendirmeyi ve özgürleştirmeyi amaçlayan, bütün bunlar için de insan davranışı ve sosyal sistemlere ilişkin geliştirilmiş kuramlardan yararlanarak, bireylerin çevreleriyle etkileşim noktalarına müdahale eden bir meslektir.”

- Temmuz 2014'te IFSW Genel Kurulu ve IASSW Genel Kurulu tarafından onaylanan sosyal hizmetin küresel tanımı şu şekildedir:

“Sosyal hizmet, uygulamaya dayalı bir meslek ve sosyal değişimi ve gelişimi, sosyal uyumu ve insanların güçlendirilmesini ve özgürleşmesini destekleyen akademik bir disiplindir. Sosyal adalet ilkeleri, insan hakları, toplu sorumluluk ve farklılıklara saygı, sosyal hizmetin merkezinde yer alır. Sosyal bilimler, beşeri bilimler ve yerel bilgi teorileri tarafından desteklenen sosyal hizmet, yaşam zorluklarını ele almak ve refahı artırmak için insanları ve yapıları bir araya getirir. Yukarıdaki tanım, ulusal ve/veya bölgesel düzeylerde genişletilebilir.”

-
- Sosyal hizmet, bireylerin, grupların ve toplumların var olan çelişkilerinde, onların toplumla sağlıklı ilişkiler kurmaları ve toplum içerisinde uyum sağlamaları için yardım eden disiplin ve mesleksel çalışmaların bütünüdür (Berk, 2014: 24).
 - Kaliforniya Üniversitesi Sosyal Hizmet Profesörü Fiedlander ise sosyal hizmeti şu şekilde tanımlamaktadır (1961: 4; Akt. Yolcuoğlu, 2014b: 147):

“Tek başına ya da grup içindeki bireylere, toplumsal ve bireysel tatmin, bağımsızlık elde edebilmeleri için yardım eden, insan ilişkileri hakkında bilimsel bilgi ve becerilere dayalı bir meslektir.”

-
- Barker (2003; Akt. Zastrow, 2014: 6) tarafından ise sosyal hizmet Şu Şekilde tanımlanmıŐtır:

“Sosyal işlevselliği artırmak, kapasiteyi yenilemek, g¼c¼lendirmek ve ¼zlenen amaçlara uygun toplumsal koŐulları yaratmak ¼zere bireylere, gruplara, ailelere ve topluluklara yardımı kapsayan mesleki bir çalıŐmadır.”

- Sosyal hizmet, aldığı sorumluluklarla diğer meslek gruplarından (psikolog ve psikiyatri gibi) ayrılmaktadır.
- Sosyal hizmet mesleğinin yegane uygulayıcıları Sosyal Hizmet Uzmanlarıdır.
- Sosyal hizmet mesleğinin odağı **insandır**.
- Ayrıca sosyal hizmet insanı odak almakla beraber bireyin toplumsal işlevselliği ve bireyin çevresiyle iletişimi de diğer bir odak noktasıdır.
- Sosyal hizmet mesleği genellikle insanlar için problem yaratan, insanın işlevsel olmasını engelleyen ve yaşam kalitesini olumsuz etkileyen faktörlerle ilgilenmektedir (Özdemir, 2000: 103).

SOSYAL HİZMETİN AMAÇLARI

- Sosyal hizmet mesleğinin amaçları Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (NASW) tarafından şu şekilde belirtilmiştir:

Amaç 1: Problem çözme sürecini etkinleştirmek, baş etmek ve insanların gelişim kapasitelerini artırmak.

Sosyal hizmet uzmanları burada ***kolaylaştırıcı*** rolünü üstlenmektedir.

Amaç 2: İnsanları kendilerine kaynak, hizmet ve fırsat sağlayan sistemlerle ilişkilendirmek.

Sosyal hizmet uzmanları burada ***arabulucu*** rolünü üstlenmektedir.

Amaç 3: İnsanlara kaynak ve hizmet sağlayan sistemlerin insancıl çalışmalarını ve etkinliğini özendirmek.

Sosyal hizmet uzmanları burada *savunucu, program geliştirici, denetçi, eşgüdüm sağlayıcı ve danışman* rollerini üstlenmektedir.

Amaç 4: Sosyal politikaları geliştirmek ve iyileştirmek.

Sosyal hizmet uzmanları burada *planlayıcı ve politika geliştirici* rolünü üstlenmektedir.

Amaç 5: İnsan ve toplum refahını özendirmek.

- Pincus ve Minahan, insanların sorun çözme ve sorunlarla başa çıkma kapasitelerini artırma, insanları ihtiyacı oldukları kaynaklarla iletişime geçirme, sosyal politika geliştirme ve uygulamasına katkıda bulunma gibi unsurları sosyal hizmetin amacı olarak belirtmektedirler (Pincus ve Minahan, 1973: 7; Akt. Özdemir, 2000: 103).
- Sosyal hizmet mesleği ve disiplini, multidisipliner bir anlayışla mikro, mezo ve makro düzeyde uygulamalar gerçekleştirirken bu uygulamalardaki temel amaç ise; bireylerin, grupların, ailelerin ve toplumların sorunlarla baş etme becerilerini ve sosyal işlevselliklerini artırmaları için onlara yardımcı olmaktır (Yolcuoğlu, 2014b: 152).

-
- Tüm bunlarla beraber sosyal hizmet, Şu iŐlev ve görevleri yerine getirerek (Skidmore ve Thackeray, 1982; Akt. Yolcuoğlu, 2014a: 13):
 - Bireylerin ihtiyaç duydukları ve hakları olan kaynaklara ulaŐmada,
 - Bireylerin problem çözme becerilerini geliŐtirmede,
 - Müracaatılara hizmet sunumu gerçekleŐtirenlerin desteklenmesiyle örgütlerin geliŐmesini teŐvik ederek,
 - Özel ve kamu kurumlarında sosyal, sağlık ve çevresel politikaların oluŐturulmasını ve geliŐtirilmesini etkileyerek yardımcı olmaktadır.

SOSYAL HİZMETİN ALANLARI

- Sosyal hizmet, dezavantajlı gruplar başta olmak üzere toplumun her kesiminden bireyi ırk, dil, din, cinsiyet ayrımı yapmaksızın içerisine almaktadır. Bununla beraber sosyal hizmet mesleği ve disiplininin başlıca alanları şu şekilde sıralanabilir:

- Ailelerle Sosyal Hizmet,
- Çocuklarla Sosyal Hizmet,
- Engellilerle Sosyal Hizmet,
- Yoksulluk ve Sosyal Hizmet,
- Adli Sosyal Hizmet,
- Tıbbi Sosyal Hizmet,

- Orduda Sosyal Hizmet,
- Okul Sosyal Hizmeti,
- Yaşlılarla (Gerontolojik) Sosyal Hizmet,
- Yeşil Sosyal Hizmet,
- Endüstriyel Sosyal Hizmet